

Overspoeld door bovenmatig veel zonneparken

■ Schoorvoetend nemen bestuurders de regie over inpassing in landschap

De energietransitie van kolen en gas naar zonneparken en windmolens blijkt een worsteling te zijn vanwege tegenstrijdige belangen. Bewoners willen geen zonnepark of windmolens in hun achtertuin. Natuurorganisaties proberen het onderste uit de kan te halen voor wat betreft inpassing in het landschap. Projectontwikkelaars zien het grote geld, vragen vergunning en subsidie aan en krijgen die.

Het zonnepark aan de Trekpatenweg werd afgeblazen. Maar rond Hoogeveen en De Wolden kwamen even grote zonneparken bij Fluitenberg en langs de N48. Zonneparken die totaal niet zijn ingepast in het landschap. Op stapel staan zonneparken bij het Zwarte Water (Pesse), Noordscheschut (Coevorderstraatweg), Hollandscheveld (Johannes Postweg), Langedijk en een plan om naast de Markegronden aan de Kerkweg een zonnepark te realiseren. Totaal oppervlakte 120 hectare. Provinciale en gemeentelijke bestuurders zijn nu pas wakker geschud, omdat ze inzien dat een substantieel deel van het Drentse landschap verloren dreigt te gaan. Bewoners van Noordscheschut schakelden IVN-afdeling Hoogeveen in voor advies. Ze wilden niet tegen zonnepanelen aankijken. IVN'ers Johan Scheeres en ik onderhandelden bij een bewoner thuis met de projectontwikkelaar. We stelden voor een brede wal van twee meter hoog aan te leggen rond het zonnepark en deze wal te beplanten met inheemse struiken die in het voorjaar bloeien en in nazomer en herfst bessen dragen. Insecten, waaronder bijen en vlinders, profiteren in het voorjaar, vogels in het najaar. Het assortiment dat we voorstelden: vuilboom (heel belangrijk!), sleedoorn, meidoorn, lijsterbes, vlier, hulst, Gelderse roos, kardinaalsmuts en geoorde wilg. Geen bomen, want die geven te veel schaduw. Er moet na enkele jaren een

struweel van struiken ontstaan dat het zicht op de zonnepanelen ontnemt. We stelden voor in de wal tunnels aan te leggen om haas, vos, das en kleinere zoogdieren gelegenheid te geven in en uit te lopen. Vuilboom moest worden uitgelegd, want daar had de projectontwikkelaar nog nooit van gehoord. Het is geen boom, maar een struik (sporkehout) die vrijwel het hele voorjaar en de hele zomer bloeit en ongelofelijk belangrijk is voor insecten. In de nazomer draagt de struik bessen. Op het moment heeft de projectontwikkelaar ons voorstel gerealiseerd.

EAZ-windmolens passen in het landschap. Hero Moorlag

Deel van het zonnepark langs de N48, landschappelijk niet ingepast. Hero Moorlag

De inheemse beplanting wordt deze winter aangebracht. Ook de projectontwikkelaar van het geplande kleine zonnepark aan de Langedijk nam ons voorstel over. Daar komt eveneens een aanpassing van de bestaande sloot om meer amfibieën te trekken. De onderhandelingen met andere pro-

jectontwikkelaars verliepen bepaald stroef.

Panelen op platte daken

Over het zonnepark Hollandscheveld kreeg ik de quick scan van een ecologisch bureau in handen. Het zonnepark komt te liggen tussen bossen op dalgrond. Een bewoner tipte me over een dassenburcht in het bos naast het geplande project. De scan is wel heel quick uitgevoerd, want nergens wordt gesproken over een dassenburcht. Samen met de bewoner gaan kijken. Nota bene acht hollen waar drie dassen een kuub zand hebben verzet. Dat zie je toch niet over het hoofd als je een scan uitvoert. "Haha", mailt een lid van Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe, "denk je dat die lui in het veld zijn geweest? Gewoon bureauwerk!" De IR-camera van de bewoner toonde de drie dassen aan. Heb alle gegevens naar de gemeente gestuurd. Het is onbegrijpelijk dat bestuurders niet vanaf het begin van de planprocedures eisen hebben gesteld aan de locatie van het zonnepark en de inpassing in het landschap. Als IVN'ers hebben we advies ingewonnen bij Stichting Das&Boom, Stichting Het

Drentse Landschap, Natuur- en Milieufederatie Drenthe, IVN-afdeling Hoogeveen, leden van Dassenwerkgroep Zuid-Drenthe en bewoners. De bezwaren tegen het zonnepark Hollandscheveld spitsen zich toe op de slecht gekozen locatie (langs de A37 was beter geweest!) en de povere compensatie voor de natuur. Plotseling verscheen op de agenda van de Statencommissie de motie Zon op het Dak, omdat "sommige zonneparken tekortschieten in landschappelijk inpassing". Hadden bestuurders dat niet eerder kunnen bedenken! Op industrieterreinen liggen hectares platte daken. Waarom hebben bestuurders niet eerder de regie genomen en eisen gesteld aan zonneparken! Ik leg de lat nog wat hoger. Er zijn ook hectares parkeerplaatsen. Overkap die en leg er zonnepanelen op. Moet een zonnepark toch in het landschap, plaats dan rondom 8 tot 10 EAZ-windmolens. Dat zijn windmolens van 15 meter hoog met een rotor van 12 meter doorsnede. Het zonnepark kan dan kleiner. Zon én wind is een goede combinatie. ■

Hero Moorlag

Wood Wide Web is onontbeerlijk voor het groene leven

Naast het WWW waar wij mensen wereldwijd gebruik van maken, is er nog een ander WWW: het Wood Wide Web. Het is een ondergronds

netwerk van schimmeldraden dat connecties heeft met allerlei andere levensvormen. Het grootste levende wezen ter wereld is een schimmel. In Amerika is een zwamvlok van een honingzwam ontdekt met een oppervlakte van 10 vierkante kilometer, een paar honderd ton gewicht en duizenden jaren oud. Wat gebeurt er ondergronds. Schimmels zijn onontbeerlijk voor het groene leven. De schimmels, of zwammen, maken verbindingen met planten en bomen en leveren mineralen en water. In ruil daarvoor krijgen ze suikers terug. Immers planten en bomen kunnen in de groene chlorofylkorrels in hun bladeren, het bladgroen, met behulp van zonlicht, CO₂ uit de lucht omzetten in koolstofverbindingen waardoor ze kunnen groeien. Maar een deel van de koolstofverbindingen in de vorm van suikers wordt doorgegeven aan zwammen. De zwammen

kunnen daardoor weer groeien en wanneer de omstandigheden gunstig zijn, kunnen ze vruchten voortbrengen (meest in de vorm van paddenstoelen) en zich door sporen verspreiden. Maar er gebeurt meer. Die schimmels kunnen zelf ook bodemdieren vangen. Ze hebben daartoe allerlei manieren. Ze vormen pijltjes, lasso's, kleefstoffen of gifstoffen. Ze kunnen daarbij planten verlossen van plaagdieren. Organismen helpen elkaar. We zouden veel meer rekening moeten houden met deze natuurlijke bescherming in plaats van met allerlei ongecontroleerde gifstoffen gaan spuiten, waarvan juist schimmels doodgaan.

Rupsendoder

Het wordt langzamerhand duidelijk dat schimmels lastig te classificeren zijn. DNA-onderzoek laat zien dat schimmels bijna dichter bij dieren staan dan bij planten.

We spreken van paddenstoelenflora, maar zouden misschien wel moeten spreken van paddenstoelenfauna. Wat een kansen voor diertuinen! Schimmels kunnen ook dieren aanvallen en gaan groeien in insecten. Sporen van de rupsendoder komen op een rups en wanneer die zich ondergronds verpopt, groeit de schimmel daaruit op ten koste van de pop en komt er een kleine oranje paddenstoel uit de grond die nieuwe sporen verspreidt. Ik kreeg van Arjen van den Hoek foto's van een vlieg die tegen het raam geplakt zat. Wanneer je goed kijkt, zie je op de rug van de vlieg draadjes met sporen. De vlieg is besmet en de macht is overgenomen. De schimmel dwingt met chemische stoffen de vlieg op een hoog punt vast te gaan zitten. Wanneer de schimmel eraan toe is, worden de sporen gevormd en verspreid. De

Rupsendoder. Joop Verburg

vlieg legt het loodje. Er zal ongetwijfeld nog veel meer bekend worden over deze fascinerend levensvormen. En doe alle pesticiden alstublieft maar gauw in de ban. ■

Joop Verburg,
Natuurvereniging Zuidwolde

Vlieg met sporen op de rug. Arjen van den Hoek